

Institutioner kan være afskåret fra at hjælpe svage borgere

Nogle borgere kan ikke rummes i normale botilbud for personer med psykisk sygdom eller handicap. De bør derfor i såkaldte enkeltmandsprojekter med personale i alle døgnets 24 timer.

17. maj 2016

Efter tilsynsbesøg på 14 institutioner med i alt 79 enkeltmandsprojekter i 2015 konkluderer Folketingets Ombudsmand, at forholdene generelt er gode, men at personalet i en række alvorlige situationer ikke kan hjælpe borgerne, fordi de er afskåret fra at bruge tvang. Dette dilemma blev også påpeget af både personale og pårørende.

Borgere i enkeltmandsprojekter kan f.eks. ikke tvinges til at modtage almindelig læge- eller tandlægebehandling, hvis de ikke ønsker at medvirke. Borgerne kan heller ikke tvinges til at tage sikkerhedssele på under transport, og transport er derfor i nogle tilfælde ikke muligt. Hjelm eller andet personligt sikkerhedsudstyr kan heller ikke tvinges på en borger. En mand, som ombudsmanden besøgte, havde fået kraniebrud, fordi han ved et styrt ikke havde haft hjelm på.

”Det er godt at konstatere, at vi i Danmark behandler disse meget svage borgere så godt, som vores undersøgelse viser. Men vi må samtidig konstatere, at personalet oplever et reelt menneskeligt og humanitært dilemma, fordi de i nogle situationer er afskåret fra at hjælpe. Som ombudsmand skal jeg ikke blande mig i lovgivningsspørgsmål, men jeg vil tage sagen op med de relevante ministerier”, siger ombudsmand Jørgen Steen Sørensen.

Ombudsmandens tilsynsbesøg blev gennemført i samarbejde med Institut for Menneskerettigheder og DIGNITY – Dansk Institut Mod Tortur.

Læs temarapporten her

For yderligere oplysninger:

Folketingets Ombudsmand Jørgen Steen Sørensen, telefon 20 33 97 52.

Konsulent i Tilsynsafdelingen Erik Dorph Sørensen, telefon 33 13 25 12.

FAKTA

Serviceovens regler om magtanvendelse over for voksne (uddrag):

”§ 126. Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om at anvende fysisk magt i form af at fastholde en person eller føre denne til et andet opholdsrum, når

- 1) der er nærliggende risiko for, at personen udsætter sig selv eller andre for at lide væsentlig personskade, og
- 2) forholdene i det enkelte tilfælde gør det absolut påkrævet.

§ 126 a. Kommunalbestyrelsen kan undtagelsesvis for en afgrænset periode træffe afgørelse om at anvende fysisk magt i form af at fastholde en person, hvis dette må anses for en absolut nødvendighed for at varetage omsorgspligten, jf. § 82, stk. 1, i personlig hygiejne-situationer. Det skal samtidig gennem handleplanen, jf. § 136, stk. 2, søges sikret, at magtanvendelse i personlig hygiejne-situationer i fremtiden kan undgås.

...

§ 128. Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om at anvende fastspænding med stofsele til kørestol eller andet hjælpemiddel, seng, stol eller toilet for at hindre fald, når der er nærliggende risiko for, at en person udsætter sig selv for at lide væsentlig personskade, og forholdene i det enkelte tilfælde gør det absolut påkrævet.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om, for hvilken periode de beskyttelsesmidler, som er omfattet af stk. 1, kan anvendes, og skal løbende vurdere, om en mindre indgribende foranstaltning kan anvendes.”

Ombudsmandens tilsynsbesøg

- Folketingets Ombudsmand foretager regelmæssige tilsynsbesøg bl.a. på steder, hvor mennesker er eller kan blive berøvet deres frihed. Tilsynsbesøgene sker dels som led i ombudsmandens almindelige tilsynsvirksomhed efter § 18 i ombudsmandsloven, dels i henhold til den valgfri protokol til FN-konventionen mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.
- Ombudsmandens arbejde efter protokollen udføres i samarbejde med Institut for Menneskerettigheder og DIGNITY - Dansk Institut Mod Tortur. DIGNITY og Institut for Menneskerettigheder bidrager i samarbejdet med særlig lægelig og menneskeretlig ekspertise.

NYHED

- Hvert år vælger ombudsmanden i samarbejde med Institut for Menneskerettigheder og DIGNITY – Dansk Institut Mod Tortur et eller flere temaer for årets tilsynsbesøg.
- I 2015 var anbringelse i sikringscelle og enkeltmandsprojekter temaer for ombudsmandens tilsynsbesøg.
- Temaet for ombudsmandens tilsynsbesøg på voksenområdet i 2016 er brugen af urinprøvetagning og kropsvisitation.

Se mere om ombudsmandens arbejde med temaer her

Læs mere om ombudsmandens tilsynsbesøg her